

Första läsningen: **Vish 18:6-9**

(Samma medel som du straffade våra motståndare med använde du för att kalla oss till dig och ge oss ära)

Kapitlen 16-22 i Salomos vishet (Vishetsboken) skådar tillbaka på Israels befrielse från trälldomen i det avgudadyrkande Egypten. V. 8: det hav som vek undan för gudsfolket (Röda havet) sköljde sedan över de förföljande soldaterna. Författaren vill uppmana sin tids trängda judar att lita fast på Gud. En dag ska Gud åter ingripa.

Andra läsningen: **Hebr 11:1-2, 8-19** (*Han väntade på den stad med fast grund som Gud själv har planlagt och byggt*) (alternativ, kortare läsning: Hebr 11:1-2, 8-12)

Hebreerbrevets författare blickar också han bakåt på frälsningshistorien: Gud glömmer aldrig dem som litar på hans löften med fast tro. De kanske inte får se löfterna infrias under sin livstid (liksom de förföljda kristna han skrev till – de var nära att ge upp sin tro på Jesus) – men **dagen kommer**. Herren dröjer, men allt blir bra till sist.

Evangelium: **Luk 12:32-48** (*Var beredda, också ni*)

Belöningen för trogen tjänst i Jesu kyrka blir förbluffande stor. Vilken herre som kommer hem från en fest, utmattad och yr, med magen full av god mat och dryck och huvudet surrande av musik, tar väl på sig tjänardräkten och passar upp sin personal (v. 37, jfr motsatsen i Luk 17:7-10)? Men så blir det vid Kristi återkomst! Jesus ser dem som står där varenda söndag och ordnar med kyrkkaffe. Eller samlar matrester från restaurangerna varje lördag åt hemlösa. Eller står ut med det andliga livets förvirring eller kämpar med sina synder – men aldrig slutar be och hoppas. Jesus kommer att tvätta deras fötter som i nattvardssalen (Joh 13:1-17). Han ska komma som en tjuv i natten, d.v.s. oväntat (v. 40, jfr Matt 24:36; 25:13; 1 Tess 5:2; Upp 16:15). Så bra – om vi visste datumet skulle vi nog ta oss samman först dagen innan!

Jesu svar på Petrus oroliga fråga i v. 41 speglar Petrus egna möjligheter och risker. Är Petrus uthållig ska han lyftas upp som en gång Josef i Egypten (v. 44; jfr 1 Mos 39:4 f; 41:37 f). Blir han en tyrann ska han huggas ner (så kunde en herre i dåtiden göra – i dag skulle Jesus ha talat om *avskedande*). Påven Franciskus varnade vid Världsongdomsdagen i Kraków ungdomarna för att bli ”soffpotatisar”. Jesus uppmanar oss att ta risker, sade han. Satsa på Gud, undvik passivitet! Det gäller såklart ännu mer dem som har ämbeten eller uppdrag i kyrkan. Ju mer kunskap och ansvar man har fått anförtrott desto hårdare ska det svida (piskrappen) när man i slutändan inser att man svikit. Piskrappen är numerärt begränsade. Det är alltså inte tal om det eviga straffet (helvetet) utan om ett tidsbegränsat (= det vi katoliker kallar för *skärselden*). Det finns olika grader av straff, beroende på hur man levte.

MÅNDAGEN I 19 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hes 1:2-5, 24-28c** (*Så såg det ut, som tycktes mig vara Herrens härlighet*)

Vi ska under denna och nästa vecka (med undantag för festdagarna) bekanta oss med Hesekiels bok. Profeten är fånge i Babylon. Han daterar själv sin vision (v. 2-3): året är 593 f.Kr. Gud visar sig som en eldstorm från *norr*, d.v.s. Gud är inte bunden till Jerusalem som folket fördes bort ifrån utan kan komma till sitt folk varifrån som helst. Hesekiels ser människoliknande drag i Gud (han såg väl den kommande Jesus i Guds härlighet, jfr Dan 7:13 f; Matt 17:1 f). Den plastiska beskrivningen chockade många på den tiden p.g.a. bildförbudet i 5 Mos 5:8-10. Hesekiels första kapitel förbjöds länge i synagogorna.

Evangelium: **Matt 17:22-27** (*På tredje dagen skall Människosonen uppstå*)

Efter att Jesus för andra gången har förutsagt sitt lidande uppkommer ett annat tema: tempelskatten. Jesus handlar här utifrån ett universellt litterärt motiv: fisken med ett mynt inuti (eller guldring, pärla, nyckel...) är en variant av temat ”naturen bistår den helige/gode hjälten när det behövs”. Vi möter det inom många helgonlegender och givetvis i den världsvida floran av folksagor.

Matteus motståndare undrade nog hur kristna kunde se Jesus som Gud när Jesus själv under sitt jordiska liv hade betalat skatt till templet. Det är väl bakgrunden till denna text. Enligt Paulus ställde sig Guds Son ”under lagen” *för att han skulle friköpa dem som står under lagen* (Gal 4:5), d.v.s. han underordnade sig gällande regler för att bli en av oss och genom sin lydnad öppna Gudsrikets portar åt alla. Så ser vi här hur Jesus underkastar sig tempelskatten för att inte väcka anstöt (jfr 2 Mos 30:11-16; Neh 10:32 f; 2 Krön 24:6-9). Men egentligen behövde han inte göra så (v. 25-26). Matteus judekristna läsare kunde på liknande sätt – av hänsyn till sin omgivning – respektera judiska bruk. De är visserligen ”fria i Kristus” och kungliga ”söner” (v. 25; jfr Rom 8:21; Gal 3:23–4:7; Joh 8:31-36; Hebr 3:5 f) men de ska inte stoltsera med denna position. Och de ska inte oro sig för pengarna – Gud hjälper dem på något sätt att få råd. Allt ordnar sig – det var nog mottot i vardagen med Jesus. Vi ser här att han inte hade pengar på sig. Petrus inte heller. De var fattiga.

Underordna er för Herrens skull all samhällsordning..., hedra alla, älska era trosbröder, frukta Gud och ära kejsaren. (1 Pet 2:13, 17)

TISDAGEN 9 AUGUSTI

DEN HELIGA TERESIA BENEDICTA AV KORSET (Edith Stein, 1891-1942), fest

Biskop Anders skrev en bok om henne 1983. Den helige påven Johannes Paulus II helgonförklarade henne 1998 och gjorde henne till helgon – ”skyddspatron” – för hela Europa. Hennes dag firas som en FEST i kyrkan. Den heliga TERESIA BENEDICTA AV KORSET (Edith Stein) var judinna och filosof på hög nivå (assistent till Edmund Husserl) när hon genom att läsa den heliga Teresa av Avilas texter fann den kristna tron. Hon tog emot dopet, till sin familjs förfäran, och blev t.o.m. karmelitnunna. Nazisterna ryckte henne och hennes syster Rosa ur klostret. 7 augusti 1942 fördes de till gaskamrarna i Auschwitz. Där försvinner alla spår av kvinnan som gav upp allt för att leva med honom som är *vägen, sanningen och livet* (Joh 14:6).

Dagens första läsning (Hos 2:14, 15cd, 19-20) är hämtad ur Guds kärleksförklaring till sitt folk Israel, sin ”hustru”, som han vill förbarma sig över och rädda – den *brudmystik* som den karmelitiska andligheten är så förtrogen med. Evangeliet (Matt 25:1-13) – om de förståndiga jungfrurna som väntar med sina facklor på att brudgummen ska komma till sitt bröllop – har också bröllopstema. Kyrkan har velat smycka den heliga martyrens dag, hon som fick följa Herren till det yttersta – som judinna och som gudsvigd nunna – med dessa löftesrika ord som pekar mot himlen. Men en allvarlig uppmaning till oss alla är också med: Se upp! Martyriet kan även drabba oss: *Ni vet inte när dagen och timmen är inne* (v.13). Vi ska förbereda oss på allt. Med bön.

Kyrkans bön denna dag:

Gud, våra fäders Gud, du har lett den heliga martyren Teresia Benedicta fram till beaktelsen av din korsfäste Son och låtit henne följa honom efter ända in i döden. Låt alla människor genom hennes förbön bekänna Kristus som frälsare och genom honom i evighet få skåda dig.

Särskilda läsningar denna dag: Hos 2:14, 15cd, 19-20 (i några biblar = 2:16, 17cd, 21-22) samt Matt 25:1-13

ONSDAGEN 10 AUGUSTI:

DEN HELIGE LAURENTIUS (ca 230 - 258), fest

När en romersk kejsare på 200-talet ville konfiskera kyrkans pengar gav den helige diakonen LAURENTIUS dem snabbt till fattiga. Sedan tog han en stor skara med sig till kejsaren och sa: ”Dessa fattiga är kyrkans skatt.” För det rostades han på ett glödande järnhalster. Efter ett tag där sa han: ”Nu är jag genomstekt på ena sidan. Vänd mig och ät.” Medeltiden – med sitt sinne för barsk humor – gjorde den tappra diakonen till

kockarnas helgon. Idag är det hans fest och namnsdag för alla som heter Lars, Lasse eller Lorens.

Festdagens första läsning (2 Kor 9:6-10) ger oss Paulus uppmaning till givmildhet i samband med den insamling han anordnade till förmån för de fattiga kristna i Jerusalem. Paulus citat från Ps 112:9 (v. 9) är som en direkt beskrivning av den helige Laurentius. Evangeliet (Joh 12:24-26) – om vetekornet som måste ”dö” för att kunna växa och bära frukt – påminner oss om att ett liv i Kristi efterföljd – såsom Laurentius praktiserade – kan kosta på. Trösten mitt i lidandena för Kristi skull är att vi just då är honom närmare än någonsin (v. 26).

Kyrkans bön denna dag:

Helige Fader, med glödande kärlek tjänade den helige Laurentius din Son i trohet intill döden, och därför har du ärat honom. Lär oss att älska det han älskade och att handla som han lärde.

Särskilda läsningar på denna dag: 2 Kor 9:6-10 samt Joh 12:24-26

TORSDAGEN I 19 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hes 12:1-12** (*Vandra i deras åsyn iväg på ljusa dagen*)

Vid babyloniernas första erövring av Jerusalem år 597 f.Kr. fördes Hesekiel och många andra i exil. Nu varnar profeten genom en teckenhandling de kvarblivna för en ny revolt: många fler kommer då att deporteras! Man lyssnade inte. År 587/586 kom då katastrofen: Jerusalem intogs igen. Hesekiels symbolhandling blev verklighet.

Evangelium: **Matt 18:21 – 19:1** (*Förlåt honom inte sju gånger utan sjuttiosju gånger*)

Petrus, som inte vill förlåta kan snabbt bli ett monster, en ny *Lemek* som hämnas alla kränkningar *sjuttiosju* gånger (v. 22; jfr 1 Mos 4:24). Petrus ska vara raka motsatsen till denne urfader, vill Jesus säga. Gud har nämligen förlåtit Petrus alla hans synder!

”Jag har mött Gud” – så säger många som har mött Guds kärlek – liksom tjänaren gör i dagens liknelse. Alla deras brott och fel ströks ut, och en ofantlig känsla av lättnad och glädje infann sig. Vilken lycka! Liknelsen andra del är svårare: det är inte många som säger: ”Jag har mött Gud, han kallade mig för usling och överlämnade mig till bödelsdrängarnas tortyr” (v. 32). Så vill vi inte uppfatta Gud. ”Är detta verkligen Jesu kärleksfulle Fader?” frågar man. Det är det. Guds kärlek omfattar också den stackars medmänniskan som jag överföll med min vrede – det är den poäng som Petrus här måste lära sig. Upprättelse och botgöring kan behövas! Jesus beskriver ett plågsamt, dock tidsbegränsat (v. 34), straff som väntar efter döden. Vi katoliker kallar det för **skärselden**

(*Katolska kyrkans katekes*, nr 1030-1032). Bäst förstås det som en våg av *ånger* – en brinnande smärta när jag äntligen inser hur nådig Gud var mot mig och hur onådig jag själv var. Ingen fysisk tortyr på jorden kan jämföras med denna sönderslitande insikt som jag måste renas av (skärselden heter på latin *purgatorium*, reningsorten) innan jag kan ingå i paradiset. Vill du undvika att hamna i denna eld? Låt då Herren redan nu få kalla dig för ”usling”! Välkomna ”bödelsdrängarna”, d.v.s. inse dina synder och gottgör dem. Många fasar inför denna gudsbild. De inser inte att Guds stränga blick vill rädda oss. Det är inte farligt att låta sig ställas mot väggen av Gud. Han är på vår sida och älskar oss alltid. Det *vet* vi.

Barmhärtig och nådig är Herren, sen till vrede och rik på kärlek. (Ps 103:8)

FREDAGEN I 19 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hes 16:1-15, 60, 63** (*Du förlitade dig på din skönhet och bedrev otukt*)

Vissa texter hos Hesekiel är hårdsmält kost (några realistiska verser i kapitel 16, som hoppas över här i läsningen, kan uppfattas som stötande). Essensen är: Guds folk är hans älskade kvinna. Hon var otrogen (= dyrkade avgudar). Därför ödelades landet. Men förlåtelsen är nära, och Gud är obrottsligt trogen.

Evangelium: **Matt 19:3-12** (*Från början var det inte så*)

Gud har gjort det där med kärlekslivet svårt för oss människor (djuren har det enklare!). Allt kompliceras av vår *andlighet*: vi har fri vilja, väljer dock ofta att bara se till egna behov, vi längtar efter kärlek, men kommunikationen kör ihop sig.

Från början var det inte så, säger Jesus (v. 8), och förbjuder skilsmässa rakt av. Med tanke på de övriga uttalanden om saken i Nya testamentet (t.ex. Mark 10:11-12; 1 Kor 7:10-11) så bör Matteusversionens ”undantag”, partners *otukt* (v. 9; även Matt 5:32), maximalt tolkas som en anledning till *separation*, inte till upplösning av själva äktenskapsbandet (*Katolska kyrkans katekes*, nr 1649 – se dock det paulinska undantaget i 1 Kor 7:12-16). Ursprungligen (i en judisk kontext) syftade Jesu ”undantag” möjligen på de äktenskap mellan alltför nära släktingar, som förbjöds i 3 Mos kap. 18. Vi skulle kalla detta för *äktenskapshinder*, omständigheter som gör att ett äktenskap inte kan ingås. Katolska kyrkan, som liksom sin Herre inte accepterar skilsmässa, identifierar på liknande sätt faktorer som kan göra att ett äktenskap ingåtts på ett *ogiltigt sätt* från början (omogenhet, påtryckningar, dålig förberedelse m.m.). När ett äktenskap senare bryter ihop kan kyrkans domstol identifiera sådana brister och konstatera att ett verkligt kristet äktenskap aldrig kom till stånd. Parterna är då fria att gifta om sig om de så vill. Det kan kännas som en befrielse.

Verserna 10-12 (om det självvalda celibatet för himlens skull) finns bara hos Matteus (levde han själv celibatärt, som Jesus och Paulus?). Att gifta sig var bland judar en religiös plikt. Jesu drastiska metafor om ”könlösa”, d.v.s. kastrerade, män, är chockerande, liksom självstymningsbilden i Matt 18:8-9: Guds rike kan bli så viktigt för en människa att omvärldens förväntningar måste ”huggas bort” om de står i vägen.

Förslag till fredagsoffer: be en timme för äktenskap i kris, t.ex. sådana du känner till!

LÖRDAGEN I 19 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hes 18:1-10, 13b, 30-32** (*Jag skall döma var och en av er efter hans vägar*)

Judarna i exilen frestades att ge upp tron på sin Gud – ”han kunde ju inte försvara sitt folk mot babylonierna!”. ”Så är det inte”, svarade profeterna, ”exilen är Guds straff för folkets synder, Gud har allt i sin hand. Snart är bottiden över. Gläd er, Gud ska föra er tillbaka en dag!” Men tiden gick och det började kännas orättvist: ”Varför ska VI lida för vad våra fäder har gjort?” – man hittade på det sarkastiska ordspråket i v. 2: ”När fäderna äter surkart får barnen ont i tänderna”. Mot detta hån av Gud vänder sig Hesekiel: ”Gud ÄR rättvis. Var och en SKA dömas för sina egna synder. Det motsägs inte av att vi får lida för vad tidigare generationer gjorde fel.”

Evangelium: **Matt 19:13-15** (*Hindra inte barnen från att komma till mig! Himmelriket tillhör sådana som de*)

Jesus är den ende av antikens många lärare och filosofer som ger *barnen* en framträdande plats. Lärjungarna är förbluffade. Hur kan småbarn kvalificera sig för Gudsriket när de varken har lärt sig något om Guds lag eller kan framvisa några goda gärningar eller ens be böner? De små är maktlösa, fattar inget, kan inget. Vad betyder det att himmelriket tillhör dem – är de verkligen förebilder för alla andra?

Små barns *mottaglighet* för intryck och prägling visar hur vår relation till Gud borde vara. All det vi har, vet och kan, allt vi gör och bygger upp kring oss, fysiskt och mentalt, kan hindra oss från att ta emot Guds gåvor. ”Räck fram dina händer”, säger Gud, ”så ska jag ge dig allt”. Men det gör vi inte: vi bär på så mycket vi inte vill släppa, inte minst vår stolta självbild – illusionen att inte behöva någons stöd utan kunna klara allt själv. Vi hindrar Gud från att nå fram till livsnerven i oss – att bli vår *Fader*. Ändå finns hans Ande inom oss, den ropar ”Abba! Fader” (Rom 8:15). Längtan finns.

Så vitt vi vet uppkom det aldrig några äkta konflikter i fornkyrkan om *barndopet*. Med största självklarhet döptes barn snabbt efter födelsen. Rätt så. Barnens tomma händer och hjälplöshet kvalificerar dem fullständigt – mer än de vuxna!

Har ni aldrig läst orden: *Barns och spädbarns rop har du gjort till en lovsång åt dig?*
(Matt 21:16)
